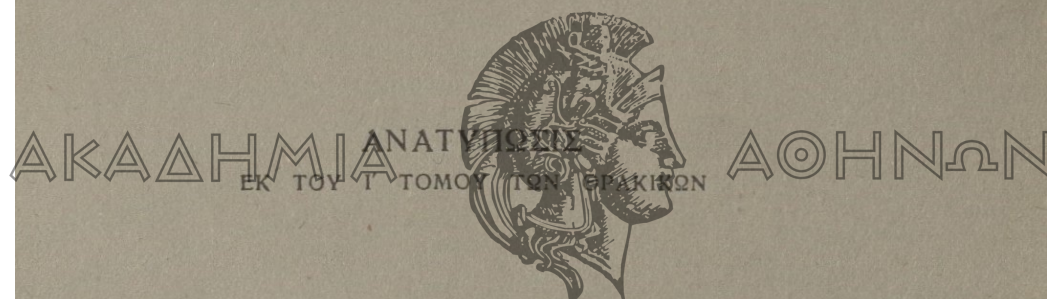

ΕΥΣΤΡ. ΖΗΣΗ

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΚΑΙ ΠΑΡΟΙΜΙΩΔΕΙΣ ΦΡΑΣΕΙΣ
ΑΥΔΗΜΙΟΥ

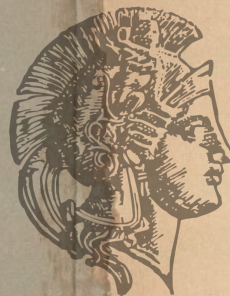

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ : Ι. Λ. ΑΛΕΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ 23
1938

ΕΥΣΤΡ. ΖΗΣΗ

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΚΑΙ ΠΑΡΟΙΜΙΩΔΕΙΣ ΦΡΑΣΕΙΣ
ΑΥΔΗΜΙΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ 4' ΤΟΜΟΥ ΤΩΝ ΘΡΑΚΙΚΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ : Ι. Λ. ΑΛΕΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ 23
1938

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΚΑΙ ΠΑΡΟΙΜΙΩΔΕΙΣ ΦΡΑΣΕΙΣ

ΑΥΔΗΜΙΟΥ*

1. "Α γ γ ε λ ο ς. Αὐτὸς δι' δὴν' τοὺν ἄγγελον τ' θυμιάμα.

Δι' ἄνθρωπον πολὺ φιλάργυρον.

Πρβλ Π Π. Α', τόμος σελ 206.

2. "Α γ ι α σ μ ό ς. Φάτα νὰ ρίξης ἁγιασμό.

καὶ

Τὰ ξάγιασε.

Τὰ ξάγιασε ἐσήμαινε ὅτι τὰ εὗρηκε καὶ ἔφαγε μερικά· ἐπρόκειτο βεβαίως περὶ φρούτων καὶ γλυκισμάτων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Τὸ πρῶτον· φάτα (φάγε τα) νὰ ρίξης ἁγιασμό, ἐσήμαινε: φάγε τα διὰ νὰ μὴ ἔχῃς ἄλλα πλέον.

3. "Α γ ρ α π ί δ ι. Τ' κάτισ' Ἀγραπίδι.

Ἐλέγετο διὰ τρίτους ὅταν συνέβαινε εἰς αὐτοὺς ἀτύχημά τι, ἰδίως ματαίωσις ἀπογελοῦς ἢ πύναψις ἀσυμφόρου συνοικεσίου κτλ. Ἀγραπίδι = ἄφρον ἀπίδιον, τὸ ὅποιον δυσκόλως καταπίνεται.

4. "Α δ ε λ φ ή. "Οξον ἀπὸ τ' βοδογυργιά μ'

ἅς εἶναι κι' ἀδρεφή μ'.

Τὸ ἔλεγαν αἱ γυναῖκες ὅταν ἐκατηγορεῖτο στενὴ τις αὐτῶν συγγενῆς. Ἦθελαν δὲ νὰ εἴπουν ὅτι ἡ κατηγορία διὰ τὴν συγγενῆ των δὲν εἶναι δυνατόν νὰ θίξῃ τὰς ἰδίας, διότι ἕκαστος εὐθύνεται ἀτομικῶς διὰ τὰς πράξεις του.

5. "Α δ η ς. Κατυλάει τὸν "Αδ' μὴ τὰ σάβανα.

Ἐσήμαινε τὸν πολὺ σπάταλον καὶ λαίμαργον ἄνθρωπον. Ἐλέγετο συνήθως δι' οἰκογενεῖας πολυεξόδους.

6. "Α λ ο γ ο ν. Στὰ κούδρα¹⁾ ἄλογα,

στὰ μακρυγιά γαῖδούρια.

Ὅταν κανεὶς ἐπειθὲ τινα νὰ ἀναζητῇ κάτι τὸ ὅποιον δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἀνεύρῃ.

*) Συνέχεια ἐκ τοῦ 8ου τόμου τῶν «Θρακικῶν» σελ. 392.

1) Κοντά.

7. "Οσο στέκεται τ' ἄλογοῦ ἡ οὐρά.

Δηλαδή διαρκῶς ἐργάζεται· ἐλέγετο ὡς διαμαρτυρία ὅταν οἱ ἄλλοι δὲν ἱκανοποιοῦντο ἐκ τῆς ἐργασίας του.

8. Τ' ἄλογό μας ψοφάει, ἐμεῖς γέλια τᾶχουμε.

Περὶ τῶν ἀσυναισθητῶν ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων ἐνφ' ἡ καταστροφή ἦτο ἐγγύς, αὐτοὶ ἐπεδίδοντο εἰς διασκεδάσεις.

9. Ἄ λ ε π λ ῆ. Τ' Ἀλεπλῆ καὶ τ' Ἀλμαλῆ
κὶ τοῦ Κουμπουράο μαζί.

Τὴν ἔλεγαν συνήθως οἱ ἀγωγιᾶται ὅταν ἤθελαν νὰ εἰπουν ὅτι πρόκειται περὶ ἀσημάντων πραγμάτων.

Τὰ τρία ταῦτα μικρὰ ἑλληνικά χωρία ἦσαν εἰς τὸν κάμπον τῆς Θράκης· κατοικοῦμενα ἀπὸ γεωργοὺς λεγομένους περ φρονητικῶς «κουτσοῦράδες».

10. Ἀ μ ἄ ξ ι. Μήδε κάτ' ἀπὸ τ' ἀμάξ',
μήδε πάν' ἀπὸ τ' ἀμάξ'.

Ἐσήμαινε τὸν πολὺ ἰδιότροπον ὄνθρωπον. Ὅμοια Τουρκική,
Nè ἀραπατὰν ἀσαά, νὲ ἀραπατὰν γιοκαρί.

11. Ἀ μ ο ι ρ α. Ἡ Θεὸς φτωχὰ κι' ὀρφανὰ κάμιν'
ἄμοιρα δι' γάμιν'.

Ἐλέγετο ὅταν ἐμάνθανον περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν φτωχῶν καὶ ἄπροστατεύτου τινὸς παιδίου.

12. Ἀ μ π ἔ λ ι α. Νὰ κρέν'ς ἐνινα¹⁾ νᾶχ' ἀβέλια κὶ χωράφια.
Σὰ δὴν ἔχ' οὔτε παληοβαγδαλάδες.

Νὰ συναναστρέφεται κανεὶς μὲ ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἔχουν συναίσθησιν τῶν πράξεων τῶν καὶ ἐπίγνωσιν τῶν λόγων τῶν
Ἐλέγετο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μόνον ἡ πρώτη σειρά.

13. Ἀ ν δ ρ α ς. Τ' ἄδρου ἀνεσκαβώματα,
τὴν γναῖζας φαρδομάν'κα.

Διὰ νὰ φορέσῃ ἡ γυναῖκα πολυτελεῖ φορέματα, ὡς ἦσαν τὰ φαρδομάνικα ὑποκάμισα, πρέπει νὰ ἐργασθῇ πολὺ ὁ ἄνδρας. Ὑπῆρχε καὶ ἡ φράσις: «Ν' ἀ ν ε σ κ ο β ω θ ῶ ἐ γ ῶ...» Δηλαδή «νὰ ἀναλάβω ἐγώ...»

14. Ἀπὸ τὰ χιτῆς στὰ σήμερα
πάει ἄντρας μὲν στὸ μῦλο,
γειτόμισσες νὰ παντρευτῶ
γιὰ χήρα ν' ἀπομείνω;

1) Ἐνα.

Διὰ τοὺς βιαζομένους νὰ ἐνεργήσουν ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ὁ ἀρμόδιος δὲν προθυμοποιεῖται.

15. Κὶ μένα πχισμόζιμ¹⁾
τᾶδρου μ' ἡ θάνατος...

Εἰρωνικῶς διὰ στενοχωρίας ἐπουσιώδεις.

Προέρχεται ἀπὸ μῦθον ὅπου χήρα τις ἐθεώρει ἀσήμαντον τὴν ἀπώλειαν τοῦ συζύγου της.

16. Ἄν δὲν ἤξερες νὰ κάμης καταῖφι
τί τὸν ἤθελες τὸν ἄντρα το ζαρίφη;

Τὴν παροιμία αὕτῃ τὴν ἔλεγαν, ἀλλὰ καὶ τὴν τραγουδοῦσαν, κοροϊδεύοντας τὰ ἀταίριαστα ἀνδρόγυνα.

Ζ α ρ ί φ εῖναι τουρκικὴ λέξις καὶ σημαίνει εὐμορφος. Στὴν προκειμένη ὁμῶς περίπτωσιν δὲν σημαίνει μόνον εὐμορφος ἀλλὰ καὶ ἀριστοκράτης διότι τὸ καταῖφι ἦτο εἰς τὸ Αὐδήμιον εἶδος πολυτελείας. Ἐκαμναν καταῖφι συνήθως τὲς ἀποκρῆς καὶ ὄχι ὅλα τὰ σπίτια, ἀλλὰ ὠρισμένοι εὐποροί.

Ὡς παραλλαγή δὲ ἐλέγετο καὶ τό:

Ἄν δὲν ἤξερες νὰ κάμης μακαρόνια
τὴν ἄντρα δίχως δόντια;
καὶ τὰ μακαρόνια ὅπως ἦτο εἶδος πολυτελείας καὶ ἔκαμναν καὶ ἀπὸ αὐτὰ μόνον τὲς ἀποκρῆς.

17. Ἀδρας νᾶναι κι' ἄς εἶναι κι' ἀπὸ ξῦλο
ἢ Μ' ἄδρα νὰ κ'μοῦμαι κι' ἄς κ'μοῦμαι στὴ ψάθ'.

Διὰ τὴν ὑπερβολικὴν σημασίαν ποὺ ἔδιδαν μερικαὶ γυναῖκες εἰς τὸν συζυγικὸν βίον.

18. Ἀ ν δ ρ ὅ γ υ ν α Νᾶχαν τ' ἀντρόγυνα κακὸ
νᾶχαν τ' ἀδέρφια μάχη.

Περὶ τῶν ἀσημάντων ἐρίδων καὶ προστριβῶν μεταξύ οἰκείων.

19. Ἀ ν θ ρ ω π ο ς. Κιονφαλ' ὀρμηγεμένο
τλοῦμ' φουσκωμένο.
ἢ Ἄνθρωπος ὀρμηγεμένος κ.τ.λ.

Ὅταν κανεὶς ἐλησμόνει τὰς συμβουλὰς. Δηλαδή ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἔχῃ ἰδίαν κρίσιν καὶ φρόνησιν, διότι αἱ συμβουλαι τῶν ἄλλων ὁμοιάζουν μὲ ἀέρα εἰς ἀσκόν.

1) Ἡ θλίψις μου.

20.

"Αθροπο γλέπς
κὶ γάρδια ¹⁾ δι' γνωρίζεις.

Περὶ τῶν ἀγνώστων, διὰ τοὺς ὁποίους ἐν ἀρχῇ ἐδημιουργεῖτο ἡ ἐντύπωσης ὅτι εἶναι καλοὶ ἄνθρωποι.

21. "Α ν ο ι ξ ι ς. Μ' ἔνα λουλούδ' ἄν' ξ' δὲ γέγεται

Ἡ εὐτυχία πρέπει νὰ εἶναι γενικὴ.

22. "Α π ῖ δ ι. Τὸ καλὸ τ' ἀπὶδ' ἢ κροῦνα ²⁾ τὸ τρώει

"Όταν μία ὥραία νέκ καὶ ἐκλεκτὴ ἐνυμφεύετο μὲ ἀνάξιόν της.

23. "Α π ο θ ν ἡ σ κ ω - Πέθαν' ἔνα παιδάκι(ι) ;

—Ταχεῖα ³⁾ τὸ κλαῖνα.

Διὰ τὰς συνεπείας ἐνός ἀτυχήματος, τοῦ ὁποίου εἰς τὴν ἀρχὴν δὲν ἦσαν καταφανῆ τὰ ἀποτελέσματα.

24.

Μένα παπάζιμ πέθανε

Παπᾶς μὴν ἀπομείκει.

Διὰ τὴν ἐκδηλουμένην συνήθως ἀπροκαλύπτως χαρὰν τῶν ὑποστάντων ζημίαν ἢ συμφορὰν ἐπὶ τῷ ἀκούσματι ὅτι καὶ ἄλλοι ὑπέστησαν τὰ αὐτά.

25. "Α ρ γ ὦ. Παράργησες γιαρένη(ν) ⁴⁾

χορτάρισε ἡ ἀλλή μου.

"Όταν ἓνα παιδί ἐπήγαινε νὰ ἐργασθῇ εἰς τὴν ξενιτειά καὶ ἐγύριζε πολὺ γρήγορα, ἢ ὅταν ἐσυχνοπήγαιναν οἱ ἀρραβωνιασμένοι εἰς τὸ σπίτι τῆς νύφης.

26. "Α ρ ε σ τ ᾶ. "Αρεσά τ' χορτασά τ'.

Διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἐνήργουν χωρὶς νὰ συμβουλευώνται τοὺς ἄλλους.

Συνήθως ἐλέγετο διὰ συνοικέσια.

27. "Α ρ μ ε γ ω. Βγάλτα νὰ τ' ἀρμέξουμε.

"Όταν κανεὶς ἐζήτηι ἐξηγήσεις, διὰ κάτι τὸ ὁποῖον πρό ὀλίγου ἐξιστορήθη.

Συνήθως προηγεῖτο καὶ ἡ φράσις

«"Αδε πάλε» ⁵⁾).

28. "Α ρ ν ῖ. "Αρνάρα καθὼς γέννησε

χλωρὴ βοσκὴ δὲν ἔφαγε.

Ἐοήμαινε τὰς φροντίδας καὶ τὰς ἀσχολίας πού θὰ εἶχε μία μη-

1) Ἐγκάρδια, τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ.

2) Σκωλήκι.

3) Αὔριον.

4) Λ. Τ. Ἐρωμένος.

5) Πάλε=πάλιν.

τέρα μὲ μωρὸ παιδί. Δὲν ἔμπορεῖ νὰ φάγῃ ποτὲ εἰς τὴν ὥραν της καὶ μὲ τὴν ἡσυχίαν της.

29.

Τὸ καλὸ τ' ἀρνὶ
ἀπὸ δυὸ μάννες βζαίν'.

"Αν ὁ ἄνθρωπος εἶναι καλὸς θὰ ὑποστηρίξηται παρ' ὄλων.

30. "Α ρ ρ ω σ τ ο ς. Τὰ ¹⁾ δόνε κάμ' τὸν ἄρρωστο,

πέδε δράμα λάχανο.

ἢ

πέδε βοῦκες λάχανο.

Περὶ ὀλίγης τροφῆς διδομένης εἰς ἄνθρωπον ὕγιῃ καὶ εὐρωστον.

31. "Α σ π α ρ τ α. "Ασπειρτα κι' ἀφύτρωτα

κι' ἀπρασινολόγητα

Περὶ ἀπιθάνων καὶ ἀβεβαίων πραγμάτων.

32. "Α φ ο ρ μ ῆ. "Αφορμίτσα γύρενα,

ακούνησέ με κι' ἔπεςα.

Διὰ τὰ παιδιά, πού ἦσαν ἔτοιμα νὰ κλάψουν καὶ ἀνεζήτουν οἰανδῆποτε παραμικρὰν ἀφορμὴν.

Τὸν ἔλπιον ἔμικρος καὶ διὰ τοὺς μεγάλους οἱ ὁποῖοι δὲν ἦσαν διαθετεῖσθαι νὰ ἀντιπαραμείνουν εἰς τὰς ὑποχρεώσεις των καὶ ἐπροφασίζοντο ἀσημάντους αἰτίας.

33. "Α φ τ ι ᾶ. Πῆγε νὰ βγάλ' τὰφτιά,

κ' ἔβανε κι' κέρατα.

"Όταν κανεὶς ἐδοκίμαζε νὰ ἀπαλλαγῇ μικρὰς ἐνοχλήσεως, ἀλλ' ἀντὶ νὰ ἐπιτύχῃ, προσετίθετο εἰς αὐτὸν καὶ ἄλλο ἐνοχλητικώτερον.

34. Β λ έ π ω. "Αλλοῦ βλέπ' κι' ἄλλοῦ φουρνίζ'.

Διὰ τοὺς ἀπροσέκτους ἀνθρώπους.

35.

Σὰ δὲ μπότ' μ' εἶδα,
σὰ τζή δλειέζιμ ²⁾ δὲν εἶδα.

Ἐλέγετο συνήθως ἀπὸ τὰς μητέρας καὶ γενικῶς ἀπὸ τὰς οἰκοκυράς, αἱ ὁποῖαι δὲν ἤρεζον τὰ ἔργα πού ἔκαμναν οἱ θυγατέρες των ἢ ἄλλαι γυναῖκες.

36.

Τὰ πισ'νά τς διὰ δὲ βλέπει(ει)
μόνε τὰ μπροσ'νά τς.

Διὰ τὰς γυναῖκας ἐκείνας, πού ἐκατηγόρουν τὰς ἄλλας χωρὶς νὰ ἔχουν συναίσθησιν τῶν ἰδικῶν των ἐλαττωμάτων.

1) Τί θά.

2) Δουλειές μου (Ἐργασίας μου).

37. Βρ έχε ι Πέρα βρέχ' στον Μαρμαρα χιονίζ'.

"Όταν κανείς δέν άντελαμβάνετο ότι ήσαν δι' έκεινον τὰ ύπαι- νισσόμενα.

38 Β ρ ο χ ή. "Η βρεμμένος από τή βροχή δι φοβάται

39. Β ω δ ι Βλέπ' τον βωδ' νείματα.

Διά τούς ανθρώπους εκείνους, οί όποιοι δέν είχον ιδέαν περι- τής έκλεκτότητας τών πραγμάτων.

40 Γ ά γ δ α ρ ο ς. Δώδεκα Καμαριανοί
γάιδαρο φορτώνανε

Είρωνικώς όταν έμαζεύνοντο πολλοί δια νά κάμωσι έργον που θά ήδύνато εις και μόνος νά τó εκτελέση.

"Υπήρχον και αι παραλλαγί: Δ ώ δ ε κ α Μ α ρ μ α ρ ι ν ο ί και Δ ώ δ ε κ α Π ε ρ α τ ι α ν ο ί που έσήμαινε τούς κατοίκους του Μαρμαρα και τών άλλων περι αύτόν νησίδων.

41. Κάποιο γάιδαρο χαρίζανε
τονν έβλεπε κι στα δόδια.

και Τοιν χάριζανα γάιδαρο
τονν κοίταζε κι στα δόδια...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

"Όταν κανείς έδίσταζε νά δεχθῇ κάτι που του έχαριζετο και έξήταζε λεπτομερώς τοϋτο ώσαν νά επρόκειτο νά τó αγοράση.

Διά τής παρατηρήσεως τών όδόντων εξακριβοϋται ή ηλικία ώρι- σμένων ζώων.

42. Γ ά ρ ο ς. Χάθ' κε ή γάρος από τ' Γούταλ(η).

"Όταν κανείς άνίκανος ίσχυρίζετο ότι δέν ύπάρχει κάτι εις μέ- ρος όπου βρίθει τοϋτο. Διότι ή Κούταλις, μικρό νησί παρά τον Μα- ρμαρα, έφημίζετο δια τὰ πολλά της παστά ψάρια, εκ τών έντοσθίων τών όποιων κατεσκευάζετο ό γάρος.

43 Γ α ρ ύ φ α λ ο. Με τ'ς γειές κι τον γαρούφαλο.

"Ως εύχην εις εκείνους που ήρραβωνίζοντο. "Ελέγετο και είρωνι- κώς εις τὰ παιδιά που τρυποϋσαν τó κεφάλι των και έδεναν αυτό, και εις άλλας τινάς περιπτώσεις.

44 Γ ά τ α. Σά d' γάτα με τον σκύλον.

"Όταν δύο άνθρωποι άλληλοϋπεβλέποντο. Τό περισσότερο έλέ- γετο δια τὰ παιδιά της αύτης οίκογενείας.

45. Γ ε ι τ ο ρ ι ά. Τά διολία¹⁾ (ή τὰ νταβούλια) ήρτανα
σ' γειτονιά μας, θά νέρτα κι στου
σπίτ' μας.

Δι' έπιδημίας, φορολογίας, άγγαρείας, διωγμούς κ. ά. "Όταν έπληροφοροϋντο ότι εις τὰ γειτονικά χωρία έπεβλήθη φορολογία τις, ή έπίταξις ζώων κλπ.

46. Γ ε ι τ ό ρ ι σ σ α. Γιό ένα ξούρ²⁾ τσ' γειτόν'σας ζίμ³⁾
πήγα κι' ήρα δέκα.

Διά τούς νυμφευομένους με άγνώστους των νέας, αι όποια ήσαν πολϋ χειρότεροι από τās γνωστές.

47. Γ ε ν ι ά. Πάω νά ρωτήσω τ' γειά μ'
κι χίνω τ' ήροξενιά μ'.

Συνέβαινε πολλάκις νά συμβουλευόνται οί συγγενείς άναμε- ταξύ των όταν επρόκειτο νά συνάψουν συνοικέσια, αλλά τινες έπω- φελοϋντο της άφελείας τών άλλων και έματαιώναν τó συνοικέσιον πρός όφελός των.

48. Γ ε ν ω. "Ασπρό κι στρογγ'λό, κι τον γεννάει κ' ή κότα.

Διά κάτι τó όποιον έκαλύπτετο δηθεν αλλά ήτο καταφανές.

49. ΑΘΗΝΑ. Οδία κα πράγματα γεννιοϋται
μ'κρά και μεγαλών'να
κι' ή χάρος γεννιέται μιγάλος
και μ'κράιν'.

Συνήθως έλέγετο εις τās κηδείας, διότι ήμέρα τη ήμέρα μετριά- ζεται ή θλίψις άντιθέτως πρός άλλα πράγματα που αύξάνονται σύν τῷ χρόνῳ.

50. Γ η ρ ά σ κ ω Νά γεράσω νά παινεύομαι.

Συνήθως οί γέροι κατηγοροϋν τούς νέους, διότι εκείνοι θυμοϋν- ται μόνον τὰ κατορθώματά των, τὰ όποια μεγαλοποιοϋν.

51. Γ λ ν κ ό ς "Οποιος είναι γλνκός
τονε τρώνα οί μυίγες.

Διά τούς μαλακούς ανθρώπους, οί όποιοι με άδιαφορίαν έπέ- τρεπον τούς άλλους νά τούς βλάπτουν.

1) Βιολιά.

2) Λ. Τ. "Ελάττωμα.

3) Γειτόνισσός μου. "Η κτητική άντωνυμία «μου» έπροφέρετο οϋτως ώς και εις πολλές άλλας περιπτώσεις. Π. χ. ή μπαμπάς ζιμ (ό πατέρας μου) ή γιαδερφός ζιμ κ. ά. Πρβλ. και τās ύπ' αριθ. 15 (πχισμόςζιμ), 35 (δλειέζιμ) κ. ά. του παρόντος.

52. Γλῶσσαι. Ἐχ' τὸ ἀλμπενῇ¹⁾
καὶ τῇ γλυκειᾷ τῇ γλῶσσα.

Τὴν φράσιν αὐτὴν ἔλεγον αἱ μητέρες ὅταν καμμία γειτόνισσα ἤθελε νὰ κατηγορήσῃ τὰς θυγατέρας τῆς. Ἐλέγετο ὁμῶς καὶ ὡς θαυμασμός.

53. Γνωσῖς. Καινούργια γνῶσ' νὰ σ' εἶχα τότε.
ἢ Καινούργια γνῶσ' νὰ σ' εἶχα πρώτα.

Ὅταν μετὰ τὴν συντέλεσιν τῶν γεγονότων, ἐσκέπτετο κανεῖς ὠριμώτερον.

54. Γονιὸς. Ἡ γονιὸς τρώει τ'ν ἀγρίδα
κὶ τοῦ πιδὶ ξ'νίζεται.

Διὰ τὰς παραβάσεις τῶν γονέων, αἱ ὁποῖαι εἶχον ἀντανάκλασιν καὶ ἐπὶ τῶν τέκνων.

55. Γουροῦνι. Σὰ δὸν γροῦν', θέλ' νὰ τοῖν
τραβήξῃς ὀξοπίσου, γὰρ νὰ πάῃ
σαῦροστά.

Διὰ τοὺς δυστρόπους καὶ ἀνοήτους ἀνθρώπους ποὺ ἐπιδέχοντο νὰ μηχανευθῇ κανεῖς διάφορα διὰ νὰ τὰς καμῇ καὶ ἐννοήσουν τὸ καθῆκον τῶν.

56. Γυναῖκα. Τ' τεχνίτ' ἢ γ'ναῖκα
ὥς τὸ μεσ'μέρ' πείνασε.

Ἰσοδυναμεῖ μετὰ τὴν ἀλλαχού:

Ἡ τέχνη εἶναι χρονὸ βραχυόλι.

57. Διαβάτης. Διαβάτ'ς ἤρετε,
Διαβάτ'ς θὰ βεράσ'.

Τὸ ἔλεγον τρεῖς φορές ὅταν ἡσθάνοντο παροδικόν τινα πόνον. Ἐπίστευον δὲ ὅτι θὰ περνοῦσε ὁ πόνος ὅταν τὸ ἔλεγον.

58. Διάβολος. Λίν' τοῦ διαβόλου φιτφά²⁾.

Δι' ἀνηλίκους, οἱ ὁποῖοι ἠδύναντο νὰ ἀπαντήσουν καταλλήλως εἰς τοὺς ἡλικιωμένους.

1) Λ. Τ. Κατὰ λέξιν: πάρε ἐμένα.

2) Λ. Γ. Ἀπόφαισις Ἱεροδικαστηρίου.

59. Ἡ διάβολος ὅταν ἔχ' δ'λειά,
στέλιν' μιὰ γιργιά.

Πρόληψις.

60. Καημένος εἶν' ἡ διάβολος.
ἢ Φτωχὸς εἶναι ἡ διάβολος¹⁾.

Ἵνα μὴ κακοτυχιζοῦν ἀνθρώπους χωρὶς νὰ ὑπάρχ λόγος. Δὲν τὸ εἶχαν «σὲ καλὸ τους» νὰ κακομελετοῦν.

61. Διαβολοκάλισα. Διαβολοκάλισα.

Διὰ τὸν πολυπείρον καὶ πολὺ ἔξυπνον ἀνθρώπον.

62. Δίνω. Πόσα τούνε δίν'ς τοῦ βαστρονμᾶ;

Ὅταν κανεῖς ἐδέρετο παρὰ τινος, ἔλεγον «ἔφαγε παστρομᾶ». Φράσις εἰρωνικὴ διὰ τοὺς δερομένους.

63. Δόντια. Αὐτὸς ἔχ' σιδερένια δόντια.

Δι' ἐκείνους ποὺ διέθετον μεγάλα μέσα.

64. Δόνη. Δόνη ἐμὴ ἐπὶ τὸν ἀντλεμένο ζηλεμένο.

Δι' ἔργα ἐπιμελῶς εἰργασμένα καὶ ἀξιοζήλευτα.

65. Δύσις. Ἀπὸ τ' δύσ' σ'ν ἀνατολή, π'ρῶθ' κε²⁾
ἢ γιγαλεπού.

Περὶ ἀπιθάνων καὶ ἀσχέτων πραγμάτων.

66. Εβραῖος. Μηδ' Ὀβριγιὸς σ'ν Ἀναστάσ'
μηδὲ κακὸ σὲ μᾶς.

Τὴν ἔλεγον ἀμέσως μετὰ τὴν πρώτην Ἀνάστασιν, ὅταν θὰ ἐπήγαιναν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν εἰς τὸ σπίτι. Ὅπως δὲν ἦτο εἰς τὴν ἐκκλησίαν κανεῖς Ἑβραῖος τοιοῦτοτρόπως νὰ μὴν εὕρῃ καὶ κανένα κακὸ τὴν οἰκογένειαν καθ' ὅλον τὸ ἔτος.

Συνήθιζαν δέ, ὅταν μετὰ τὴν Ἀνάστασιν ἐπήγαιναν εἰς τὸ σπίτι, νὰ σταυρώνουν τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ, μετὰ τὴν ἀναμμένην λαμπάδα, ἐτσούραναν δὲ ὀλίγον καὶ τὰ πρόβατα, ἐὰν εἶχαν, ὡς καὶ ὅλα τὰ ζῶα ποὺ θὰ εἶχε τὸ σπίτι.

1) «Θρακικά» τ. 8ος ἀρ. 161.

2) Πυρώθηκε=ἐξεστάθη.

67. Ἐπαινω. Ὅποιος παινεύεται
μαγαρίζεται.

Ὅποιος ἐπαινεῖ τὸν ἑαυτὸν τοῦ καὶ εἰς τὸ τέλος δὲν κατορθώνει νὰ φανῇ ἄξιος τῶν ἐπαινῶν.

68. Ἐρμᾶ. Πουρπατήτε ἔρμα καὶ τί ἀπόμκειτε . . .
ἔδεκα μῆνες κ' εἰκοσιεννιά μέρες.

Διὰ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὀκνηροὺς, οἱ ὅποιοι μόλις ἐμισθώνοντο δὲν ἐσκέπτοντο τίποτε ἄλλο παρὰ μόνον πότε θὰ λήξῃ ἡ μίσθωσις.

Προέρχεται ἀπὸ μῦθον κατὰ τὸν ὅποιον ἕνας βοσκὸς ἐμισθώθη δι' ἕν ἔτος καὶ ἀπὸ τὴν πρώτην ἀκόμη ἡμέραν ἔλεγεν οὕτως εἰς τὰ πρόβατα.

Συνήθως ἐλέγετο μόνον ἡ πρώτη σειρά.

69. Ἐθαγγέλιο. Ἄλλο παπαβγαγκέλιο . . .

Ὅταν ἐπληροφορεῖτο τις ἐπιζημιὸν τι ἀπροσδόκητον.

70. Ἐχω. Τᾶχαμε μεριά
τὰ κάμαμε φόρτωμα.

Ὅταν εἶχαν μίαν ἐνόχλησιν καὶ προσετίθετο καὶ ἄλλη.

71. Ἡλίοσ. Ἀπὸ κεῖ ποὺ βγαίν' ἡ γῆλιος.

Περὶ περιποιήσεως καὶ προσηλώσεως εἰς ἐκεῖνον ποὺ ἔχει συμφέρον.

72. Ἡμέρα. Μέρα νύχτα στὸ ποδαρ'
σὰ Γανίτικο μονλάρ'.

Εἰσήχθη ἐξ ἄλλων χωρίων. Διότι ἐκτὸς τῆς φωνολογίας (Γανίτικο καὶ μουλάρ'), δὲν ἔλεγαν εἰς τὸ Αὐδήμι, καὶ ἡ σημασία ποὺ ἔχει ἐδῶ ἡ λέξις Γανίτικο (=Γανοχωρίτικο), δὲν ἦτο ἐν χρήσει εἰς τὰ Γανόχωρα διὰ τοῦ γανίτης ἦτο ὁ κάτοικος μόνον τοῦ Γάνου, ἐνῶ εἰς τὴν λοιπὴν Θράκην ἡ λέξις Γανίτης σημαίνει Γανοχωρίτης. Ἡ παροιμία σημαίνει τὸν πολὺ ἐργαζόμενον.

73. Θάλασσα. Σὰ βνιγῶ, νὰ βνιγῶ σὲ μεγάλ' θάλασσα.

Ἐσήμαινε τολμηρότητα καὶ μεγαλοπραγμοσύνη

74. Γιὰ μᾶς στέρειψ' ἡ θάλασσα.

Ὅταν ἀλλεπάλληλοι ἀτυχίαι ἐμάστιζόν τινα καὶ ἐξηφανίζοντο καὶ αἱ πλέον πιθαναὶ περιπτώσεις ἐπιτυχίας. Ἐλέγετο ὅμως καὶ ὅταν δὲν ἀνεύρισκον νὰ προμηθευθῶσι εἶδος τι κοινόν, τὸ ὅποιον ἄλλοτε ἐν ἀφθονίᾳ ὑπῆρχεν.

75. Θεμέλια. Ὅτ' ποῦν τὰ θεμέλια
προσκυνοῦν τὰ κεραμίδια.

Ὅλα τὰ πράγματα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν βάσιν των.

76. Θεός. Τοὺς ζῶντες ἡ Θεὸς τῶδωκε.

Διὰ παρηγορίαν εἰς τοὺς ὑποφέροντας.

77. Ζεγγάδες. Σὰν ξεζέψουν οἱ ζευγολάδες

τοτε ζεύγουν κερατάδες (Π. Ζ. Α.).

Συνήθως ἐλέγετο παρεφθαρμένως :

Ὅταν ζεῦνα ζευγολάδες
τότε ζεῦνα κερατάδες.

Ἐσήμαινε τὰ παράκαιρα ἔργα.

78. Ἰορδάνης. Ὄξον ἀπ' τὸν Ἰορδάνη,
συνήθως : ὄξον ἀπ' τὸν Ὀρδάνη,

Διὰ τοὺς ἀσυστόλως καὶ ἀνενδοιάστως παρανομοῦντας, μὴ ἐνδιαφερομένους οὐδὲ διὰ τὰ προσχήματα.

79. Κάτω Γι'. αὐτὸ ἔκαψα τ' τσεργιά μ'
γὰ νὰ μὴ μὲ τρώνα οἱ ψύλλ'.

Πρέπει ὁ βιοπαλαιστὴς νὰ μὴ ἔχῃ πολλὰς φιλίας καὶ σχέσεις καὶ καταναλίσκεται ἀσκόπως.

80. Ποιανοῦ τσέργα καίεται! . . .

Διὰ τὰ ἀνοικοκύρευτα κορίτσια, τὰ ὁποῖα θὰ καθίστων δυστυχεῖς τοὺς συζύγους των.

81. Θαλά καοῦνε δνὸ σπίτια, κήκε ἕνα.

Θὰ ἐκείνην τὴν φιλαφὴν δὲν οἰκογένηται καὶ ἐκάη μία. Περὶ συννοήσεως τοῦ ὅτι ὁ σύζυγός καὶ ἡ σύζυγος ἦσαν δύστροποι καὶ κακοί.

82. Ὅποιος μὲ καίει
δὲ μὲ χορταίν'.

Ἐλέγετο διὰ τὸ ψωμί ὅταν ἤθελαν τὰ παιδιὰ νὰ τὸ κάμουν φρυγανιές. Ἐθεωρεῖτο ἀμαρτία νὰ τὸ κάψουν καὶ ὡς συνέπεια τῆς ἀμαρτίας θὰ ἦτο ἡ στέρησις αὐτοῦ.

83. Καλά. Καλά ν' κ' τὰ ροπάφυλλα
μὲ τὸ ρογὴ τὸ λάδι.

Τὰ εὐτελέστατα φύλλα τῆ δρυὸς (ρόπάφυλλα) ἦτο δυνατόν νὰ μαγειρευθοῦν καὶ νὰ εἶναι καλὰ ἐάν θὰ ἔβασον ἄφθονον ἔλαιον (μὲ τὸ ρογὴ τὸ λάδι).

84. Πολλά καλὰ στήν ἔρημο.

Διὰ πλοῦτη καὶ εὐημερίαν τὰ ὁποῖα ὑπῆρχαν εἰς μακρυνὰ καὶ ἀπροσπέλαστα μέρη.

85. Καλό. Κεῖνους ποὺ θέλει τοὺς καλὸ μ'
μὴ κάμιν' κ' κλαίω, κ' κείνους π' θέλ' τὸ κακό μ'
μὴ κάμιν' καὶ γελῶ.

Συμβουλή τῶν μεγαλειτέρων πρὸς τοὺς μικροτέρους.

86. *Κ α μ ή λ α*.—Πλίνεται ἡ καμήλα ἓνα ἄσπρο

—Ποῦδ'ο τ' ἄσπρο;

"Όταν ὑπῆρχε ἐκπεσμός εἰς τὰ προϊόντα καὶ ἔλλειψις χρημάτων.

87. *Κ ά μ ν ω* Κοδέβ' τὰ κάμ' τὸ γίσωμα δοῦθα.

Πλησιάζει (κ ο ν τ ε ὑ ε ι) νὰ ἀποθάνῃ.

"Ελεγαν καὶ

"Εκαμε τὸ γίσωμα δοῦθα.

"Όταν ἀπέθνησκε κανεῖς, Ἐλέγετο μᾶλλον διὰ τοὺς γέροντας ἢ ἀναπήρους.

88. *Κ α ν έ λ α* Πλεῖ' ἢ κανέλλα.

Διὰ τοὺς κομψευομένους νέους, εἰρωνικῶς.

89. *Κ α π ι τ ά ν ι ο ς*. "Η καλὸς ἢ καπετάνιος

σ' φρουροῦνα φαίνεται.

"Ο ἄνθρωπος ὁ ἔχων ἱκανότητας ἀντιπαλαίῃ καὶ ὑπερνικᾷ τὰς δυσχερείας τῆς ζωῆς

90. *Κ α ρ υ δ ι*. Κάθε καρδιᾶς καρὸδ'.

Διὰ νὰ χαρακτηρίσουν τόποι καὶ συνοικίας μενᾶντο πρὸς τὸν, εἰς τὰς ὁποίας συνέζων διάφοροι ἐθνότητες.

91. *Κ α ρ φ ι*. Πα' στὸ καρφὶ καρφὶ δι' βαίν'.

Διὰ τὰς μελαγχροινὰς ποὺ ἐφοβοῦντο ἀδίκως τὸν ἥλιον διὰ νὰ μὴ τὰς μαυρίσῃ.

92. *Κ ά τ ε ρ γ ο*. Καταφρονημένο κάτεργο

σὲ ἀγαθὸ λιμένα.

Διὰ ἀδίκως περιφρονημένους ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι ἐν τέλει διὰ τῆς ἐργασίας των καὶ τῆς φρονήσεως των ἀπεκαθίσταντο ἀξιοπρεπῶς.

93. *Κ α τ σ ί β ε λ ο ς*. Κατσίβελος σὰ χάσ' τὰ

γαῖδοῦργια τ'...

Δέν θὰ δυνηθῇ νὰ εὕρῃ ὁ κατσίβελος τὰ ζῶα του ἐάν τὰ χάσῃ μέσα εἰς αὐτὸ τὸ σπῖτι, ἀπὸ τὴν ἀκαταστασίαν ποὺ ἐπικρατοῦσε.

94. *Κ ε ρ ι*. Κερὶ καὶ φτύλ'

ἢ Στέκομαστε κερὶ καὶ φτύλ'.

* Πλεῖ=πωλεῖ.

Παράπονον τῶν γυναικῶν ποὺ ἐκτελοῦσαν προθύμως τὰς θελήσεις τῶν συζύγων των ἢ τῶν ἀδελφῶν των καὶ πάλιν αὐτοὶ δὲν ἦσαν εὐχαριστημένοι.

95. *Κ λ α ί ω*. "Οποῖος κλαίει γιὰ τὸν ἄλλον, τὰ μάτια τ' πονοῦνα. (Π. Ζ. Α.)

ἢ Μὴν κλαῖς γιὰ ἄλλον, γιὰτὶ πονοῦνα τὰ μάτια σ'.

Μερικοὶ στενοχωροῦνται διὰ τὰ δυστυχήματα τῶν ἄλλων ἀδίκως, διότι οἱ πλητιτόμενοι ἐξ αὐτῶν συνήθως εὐρίσκουσι εὐκολώτερον τὴν θεραπείαν των.

Ἐλέγετο τὸ περισσότερον διὰ τοὺς χηρεύοντας συζύγους ποὺ ἐνουμφεύοντο πρὸ τῆς λήξεως τοῦ καθιερωμένου πένθους.

96. *Κ λ η ρ ο ν ό μ ο ς* Μισισμένος τοῦ ματιοῦ μου, κληρονόμος τοῦ σπιτιοῦ μου.

Διὰ τὰ ἀπρόοπτα τῆς τύχης, δεῖ ἄνθρωποι μισητοὶ καὶ περιφρονητέοι ἐγίνοντο συγγενεῖς καὶ κληρονόμοι ἐκείνων ποὺ τοὺς μισοῦσαν.

97. *Κ λ ο γ ή ς*. "Ελέφτης τῇ φωνῇ καὶ τῇ οἰκοκύρῃ.

Δι' ἐκείνους ποὺ δι' ἀπειλῶν καὶ φωνασκιῶν προσεπάθουν νὰ τρομοκρατήσουν τοὺς ἔχοντας πραγματικὸν δικαίωμα διὰ νὰ τὸ σφετερισθοῦν οἱ ἴδιοι.

98. "Η θεὸς ἀγαπάει τὸν γλέφτ' ἀγαπάει κι' τὸν ν'νοκὺρ'.

"Όταν ἔκλεβε κανεῖς καὶ τὸν ἔπιαναν.

99. *Κ ο υ ρ ο υ ν ι ό ς*. "Ηδῶ τὸν λέει ἢ Κουρωνιὸς καὶ ἢ Παληὰ ἢ Πάτρα

Ἐλέγετο προκειμένου νὰ ὑπερπηδηθῇ δυσκολία τις εἰς ἀξιόλογον ἔργον.

100. *Κ ο π έ λ λ α*. Καργιέτ' ἢ Μαργιώμ', ἔτο' οὐλές οἱ κοπέλλες.

"Ὡς ἐνθάρρυνσις, ἀστεία μᾶλλον.

101. Δικό μας εἶναι τὸ πανί δικό μας καὶ τὸ χτένι, δική μας καὶ ἡ κοπελλιὰ ποὺ κάθεται καὶ φαίνει.

*) Λ. Τ. Γκαῖρετ σημαίνουσα προσπάθειαν καὶ ὑπομονήν

"Όταν μία εργασία ἐγίνετο παρά τῶν μελῶν τῆς αὐτῆς οἰκογενείας δωρεάν. Συνήθως ἐλέγετο εἰς ἀπάντησιν τρίτου ὅστις δὲν προέβλεπε κέρδη ἐκ τῆς ἐργασίας αὐτῆς.

"Όρα Π. Π. 2436 Δ'. τόμ

102. *Κόρα κας*. "Όταν ἀσπρίσ' ἡ κόρα κας
κι' σὰν μαυρίσ' ἡ γλάροζ,
τότε θὰ παντρευτῆς καὶ σύ,
νᾶμαι κι' ἐγὼ κουμπάρος.

Διὰ τοὺς ἡρραβωνισμένους, οἱ ὅποιοι διαρκῶς ἀνέβαλον τὸν γάμον.

103. *Κόρη* μου καὶ ἂν ἄρρησες
τὸ νέο τὸν ἐδιάλεξες . . .

Εἰρωνική φράσις δι' ἐκείνας πού ἐπερίμεναν πολὺ διὰ νὰ νυμφευθοῦν καὶ εἰς τὸ τέλος ἐνυμφεύοντο μὲ ἐντελῶς ἀσημάντους.

104. *Κοσκινίζω*. *Νὰ κοσκνίζης*
κι' νὰ πέρν'ς.

"Όταν ἐπρόκειτο νὰ διαλέξουν πρόσωπον διὰ νὰ τὸ κάμουν γαμβρὸν ἢ νύφη. Περισσότερο ὁμῶς ἐλέγετο διὰ τοὺς ψευδογόνους.

105. *Κότα*. *Κακαὰ ἡ κότα*
θὰ δὲ γεννίς' τ' αὐγό.

Κάτι τὸ ὅποιον τὸ κρατοῦσαν μυστικόν, ἀλλ' ὅπως δήποτε θὰ ἔβγαινε εἰς τὸ φανερόν.

106. *Κουμπάρος*. "Ο *κουμπάρος* τὸ *κουμπάρο*.

"Όταν εἰς μίαν διασκέδασιν ἐκαλεῖτο κανεὶς καὶ αὐτὸς ἐκάλει καὶ ἄλλους ἀσχέτους μὲ τὸν δίδοντα τὴν ἐορτήν.

107. *Κούτσουρο*. "Απὸ *κούτσουρο* σὲ λ'θάρο(ι).

"Όταν κανεὶς ὁμιλεῖ συνεχῶς, ἀφήνων τὴν μίαν ὑπόθεσιν διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἄλλην.

108. *Κρεμασμένος*. "Εγὼ εἶμαι 'πὸ ξύλο *κρεμάμενον*.

Παραφθορά τοῦ «ἐπὶ ξύλου κρεμάμενος» "Εσήμαινε τὸν ἄνευ προστασίας τινὸς καὶ ὑποστηρίξεως ἄνθρωπον.

109. *Κριμασταργιὰ*. *Κριμασταργιὰ* (διδού¹) μέσα στὰ *Γιάννενα*.

1) "Ολδοῦ Λ. Τ.=ἔγινε.

"Όταν ἐγίνετο κάτι εἰς τὸ ὅποιον δὲν ἀπεδίδετο μεγάλη σημασία.

110. *Κρίματα*. "Ολ' χάσ' ἔχ' χίλια *κρίματα*
κι' ὅπ' πάρει ἔχει ἓνα.

"Εκεῖνος πού θὰ χάσῃ κάτι ὑποπτεύεται πολλοὺς ἀδίκως καὶ ἁμαρτάνει διὰ τὰς ὑποψίας του, ἐνῶ ἐκεῖνος πού τὸ ἔκλεψε, ἔχει μίαν ἁμαρτίαν, ἓνα κρίμα, τὸ τῆς κλοπῆς.

111. *Κρομύδ'*. *Μᾶς ἔκαψε τὸ κρομύδ'*
ἢ *Μᾶς ἔκαιε τὸ κρομύδ'*.

"Όταν ἐπήρχετο συμφορὰ τις εἰς τὴν οἰκογένειαν.

"Η δευτέρα παραλλαγή ἐλέγετο καὶ πάλιν μετὰ τὸ δυστύχημα, ἔχει ὁμως τὴν ἔννοιαν ὅτι ἡ οἰκογένεια πρὸ καιροῦ ἐγνώριζε τὸν ἐπαπειλοῦντα αὐτὴν κίνδυνον καὶ ἀπέκρυπτε αὐτόν, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἀπεσοβεῖτο.

112. *Κυλῶ*. *Κ'λάει ἡ πέτρα, ἀλοὶ σι' αὐγό.*
Κλάει τ' αὐγό, πάλε ἀλοὶ σι' αὐγό.

"Ελπίετο διὰ τοὺς ἀσθενεῖς, ὅταν ἤρχοντο εἰς διενέξεις μὲ τοὺς ἰσχυροὺς. "Οπωσδήποτε οἱ ἀδύνατοι θὰ ἦσαν οἱ ζημιωμένοι. Συνήθως ἐλέγετο διὰ τοὺς κρατοῦντας, οἱ ὅποιοι πάντοτε κατάρθωναν νὰ φαίνωνται ὅτι ἔχουν δίκαιον.

113. *Λαγός*. *Κακίωθκε ἡ λαγός*
μὲ τὸν 'ορμάν' 1).

"Όταν κανεὶς ἔχων τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην ἰσχυροῦ τινος εἶχε τὴν τόλμην νὰ μαλῶνῃ καὶ νὰ διακόπτῃ καὶ τὰς σχέσεις.

114. *Λαγὸς πιπέρει ἔσπερνε, κακὸ στήν κεφαλὴ του.*

"Η παροιμία ἐλέγετο οὕτως καὶ ἐπιστεύετο, κακῶς, ὅτι ὁ λαγὸς σπέρνοντας πιπέρει κάμνει κακὸν εἰς ἑαυτόν, διότι θὰ τὸν καρυκεύσουν μὲ αὐτό, ὅταν τὸν φονεύσουν καὶ τὸν μαγειρεύσουν.

"Αλλὰ οὕτως ἡ παροιμία εἶναι ἐσφαλμένη ὥς καὶ ἡ ἐρμηνεία τῆς. "Η ὀρθὴ διατύπωσις εἶναι :

Λαγὸς τὴ φτέρη ἔτριβε, κακὸ στήν κεφαλὴ του.

ὅτε ἐκ τοῦ σαλεύματος τῆς φτέρης θὰ γίνῃ ἀντιληπτὸς παρὰ τοῦ

1) "Ορμάν Λ. Τ.=Δάσος.

κυνηγοῦ. Πάντως ἡ σημασία καὶ εἰς τὰς δύο παραλλαγὰς εἶναι ἡ αὐτή: ὅτι μερικοὶ ἄνθρωποι, ἰδίως νεαροὶ, διὰ τῶν ἰδίων τῶν πράξεων προκαλοῦν ζημίαν καὶ καταστροφὴν εἰς τὸν ἑαυτὸν των.

115. *Α ἄ δ ι. Βγῆκε λάδ'.*

ἢ *Βγαίν' κι λάδ'.*

καὶ *Βγαίν'ς κι λάδ'.*

Ἡ πρώτη ἐλέγετο διὰ σημαίνοντα πρόσωπα, τὰ ὁποῖα κατάρθουν νὰ ἀποκρούσουν σοβαρὰς κατηγορίας. Αἱ ἄλλαι δύο ἐλέγοντο διὰ κοινὰ πρόσωπα καὶ κοινὰς πράξεις, ὅταν κανεὶς προσεπάθει νὰ καλύψῃ τὰς παρεκκλίσεις του.

116. *Α α ό ς. Λαοῦ βοή, Θεοῦ οὐργή.*

Τὴν γενικὴν κατακραυγὴν θὰ ἐπακολουθεῖ ὀργὴ θεϊκὴ.

117. *Α α λ ῶ. Καλλιὸ γὼν ποὺ δὲ λαλῶ
μόνο γὼν θὰ παντρευτῶ.*

Περικοπὴ παραμυθιοῦ: Ἦταν μία μητέρα ποὺ εἶχε τρία κορίτσια τὰ ὁποῖα δὲν ἤμποροσαν νὰ μιλήσουν καλὰ καὶ τὰ συνεβούλευε νὰ μὴ μιλοῦν μπρὸς εἰς τοὺς ξένους, διὰ νὰ μὴ τὸ μάθῃ ὁ κόσμος, ποὺ δὲν ἤμπορουν νὰ μιλήσουν καὶ δὲν ἤμπορῶσαν ἕστερα νὰ παντρευθοῦν.

Κάποτε πῆγε μία ἐπισκέπτρια καὶ ἔβαλε ἡ μητέρα τῶν τὸν τζιζβέ (καφέμπρικι) διὰ νὰ τῆς ψῆσῃ καφέ.

Παρουσιάσθη ὅμως ἀνάγκη νὰ κατεβῇ εἰς τὴν αὐλὴν καὶ ἕως δτου ἐπιστρέψῃ ἤρchiσε νὰ βράζῃ καὶ νὰ χύνεται τὸ νερό. Τότε ἡ μεγαλύτερα ἐφώναξε:

—'Ανά, ἀνά (μανά, μανά), κουκούρωσε τὸ κάλ'.

Ἡ δευτέρα ἀμέσως τῆς ὑπενθύμισε τὴν συμβουλὴν τῆς μητέρας των καὶ εἶπε:

—'Αρή, ἀρή (μαρή, μαρή) ἰνίπε ἡ ἄννα ὅπα, (δηλαδὴ, δὲν εἶπε ἡ μητέρα νὰ σωπαίνης).

Καὶ ἡ τρίτη εἶπε:

Κάλλιο γὼν ποὺ δὲ λαλῶ κλπ.

Ἐλέγετο πολὺ ἡ παροιμία καὶ εἰρωνεύοντο μὲ αὐτὴν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι διὰ τῆς σιωπῆς των ἠθέλαν νὰ παραστήσουν τὸν φρόνιμον καὶ τὸν νουνεχῆ.

118. *Α ἄ χ α ν α. Σπουδαῖα τὰ λάχανα.*

Ἀστειευόμενοι, διὰ πράγματα ἀσήμαντα, τὰ ὁποῖα ἄλλοι ἐπεδίωκον νὰ παραστήσουν σπουδαῖα.

119. *Α ό γ ι α. Χίλια λόγια ἓνα ἄσπρο.*

Ἐλέγετο κατόπιν τοῦ συντελεσθέντος δυστυχήματος, ὅταν συνεζητοῦντο διάφοροι τρόποι ἀποτροπῆς αὐτοῦ.

120. *Α ό γ ο ς. Μιγάλ' βοῦκα φάε, μεγάλο
λόγο μὴ λές.*

Διὰ τοὺς καυχισιολόγους οἱ ὁποῖοι προέκρινον τὸ μέλλον καὶ ἠπείλουν νὰ ἐκμηδενίσουν καὶ ἐξοντώσουν τοὺς ἀντιπάλους των.

121. *Α ο υ κ ἄ ν ι κ ο ν Ἐπὶ ποῦ κυρά μ' λουκάν'κο;*

Ὅταν μερικοὶ ἐπερίμεναν νὰ φιλοδωρηθοῦν χωρὶς νὰ συντρέχῃ λόγος ἢ νὰ προσκληθοῦν εἰς γάμον, χωρὶς νὰ συνδέωνται διὰ φιλίας ἢ συγγενείας.

122. *Μ α λ λ ι. Τρίχα τὸ μαλλί τ'.*

Εὐχὴ λογοπαικτικὴ ὅταν κανεὶς ἀγόραζε ζῶον τι.

123. *Πῆγε γιὰ μαλλί
κι' βγῆκε κουρεμένος.*

Δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐπεδίδοντο εἰς ἔργον τι καὶ ἀπετύγχανον.

124. *Μ ἄ ν ν α. Ἡ μάλλα εἶναι χρυσὸ πάπλωμα.*

Ὁ ἀσπρόμαλλος εἰς τὰς αὐστηράς μητέρας, αἱ ὁποῖαι δὲν συνεχῶς φουν τὰς παρεκτροπὰς τῶν θυγατέρων των.

125. *Κοψ' τὸν νερό
νὰ μαραθοῦν τὰ λάχανα.*

Ὅταν, λόγῳ δυστυχήματος, μία οἰκογένεια ἑστερεῖτο τῶν μέσων βιοπορισμοῦ της.

126. *Πόσες κρυφὰ μαραίνονται
κι' ἀληθινὰ γελοῦνε,
πόσες δανείζουν τὸ φίλ
καὶ δὲν τὸ μαρτυροῦνε.*

Ἐσήμαινε τὰς γυναῖκας ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι ἀπέκρυπτον τὰς οἰκογενειακάς των δυστυχίας καὶ προσεποιοῦντο ὅτι εἶναι εὐτυχεῖς. Ἐσήμαινε καὶ τὰς φαινομενικῶς σεμνάς.

127. *Μ α σ κ α ρ ἄ δ ε ς. Μασκαράδες μὴ τὰ κ'δούνια.
μεῖς παδέχοντε τὰ γρούνια.*

Ὅταν μερικοὶ ἀνέμενον γεγονότα τὰ ὁποῖα εἶχαν συντελεσθεῖ ἐν ἀγνοίᾳ των. Διότι ἐνῶ ἦλθαν αἱ ἀπόκρεω (Μ α σ κ α ρ ἄ δ ε ς) οἱ ὑπαινιττόμενοι ἀνέμενον τὰ Χριστούγεννα (τ ἄ γ ρ ο ῦ ν ι α).

Ἡ παροιμία ἐλέγετο εἰς πρῶτον πρόσωπον ἀλλὰ πάντοτε διὰ λογαριασμὸν κάποιου τρίτου.

128. *Μίττια Βρὲ τοῦ γαλύτερο κι βγάλ' τὰ μάτια τ'.*

Ὅταν κινεῖς ἐδυσκολεύετο νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν ὑπάλλῃ-
λόν του.

129. *Μαχαλᾶς Λεῖπ' ἢ πάν' ἢ μαχαλᾶς.*

Διὰ τὸν μὴ λογικὸν ἄνθρωπον.

130. *Μεθύσι. Στονπὶ στοὺ μεθύσ'.*

Διὰ τοὺς πολὺ μεθυσμένους.

131. *Μετρω. Μιτ' π'θαμὴ σ' δι' μιτροῦνα.*

Συνήθως ὡς ἀπειλὴ εἰς ἀνθρώπους προτιθεμένους νὰ κάμουν
αὐθαρεσίαις.

131. *Μηλο. Τὸ μῆλο ἀπ' κατ' τὴ μ'λιά θά βέσ'.*

Συνήθως δὲ προσετίθετο καὶ ἡ φράσις.

Καὶ σὰ δὲν εἶν' ἀπ' κατ' τὴ μ'λιά, πάλε ἀπ' κατ' τὸ γίσκο τς...

Τὰ τέκνα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μὴ ὁμοιάζουν τοὺς γονεῖς των.
Καὶ ἂν θὰ ἔχουν καὶ κάποιαν διαφορὰν δὲν θὰ εἶναι αὐτὴ οὐσιώ-
δης. Ἐλέγετο διὰ περιπτώσεις μᾶλλον κατὰ κρίσιν.

133. *Ποιὰ μ'λιά ἔχ' τὰ μῆλα τς.
καὶ ποιὰ μόννα τὰ παιδιὰ τς.*

Ὅπως κανένα ὀπωροφόρον δένδρον δὲν κρατεῖ δι' ἴδιον λογα-
ριασμὸν τοὺς καρπούς του, τοιοῦτοτρόπως καὶ καμμία μητέρα δὲν
ἔχει μέχρι τέλους ὅλα τὰ παιδιὰ της.

134. *Μοιράζω. Αὐτὸς δι' ξέρ' νὰ μοιράσ'
σὲ δυὸ γαιδούργια ἄχρω.*

Περὶ ἀνθρώπου ποὺ δὲν εἶχε κρίσιν.

135. *Μοιράζω. Πῆγε ἕνα μ'λάφ'
κι' γύρσανα δυὸ μ'λάργια.*

Ὅταν κανεὶς ἐστέλλετο εἰς χωρίον τι διὰ νὰ ἐκτελέσῃ ὠρισμέ-
νον ἔργον καὶ ἐκ παρεξηγήσεως ἔκαμνε τὸ ἀντίθετον.

136. *Μοιράζω. Ἡ μουστερῆς '1) μοιζ' '2) δὲ γένεται.*

Ὁ πλάτης δὲν θὰ ἀγοράζῃ πάντοτε ἀπὸ τὸ αὐτὸ κατάστημα.

137. *Νοῦς. Τὸ νοῦ μ' διφτέρ' θᾶχω;*

1) Λ. Τ. Πελάτης.—2) Κτῆμα.

Τὴν ἔλεγαν ἐν νευρικότητι, συνήθως ὅταν ἐδάνειζον προσωρι-
νῶς καὶ ὁ δανειζόμενος ἤρνετο νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ μὲ τὴν πρώτην
ζήτησιν.

138. *Νύφη. Κι' ἡ μεγάλ' ἡ νύφη δούβανο
κι' ἡ μ'κρὴ σουρλουδούβανο.*

Τὴν ἔλεγαν συνήθως δι' ἐργασίας κοπιώδεις, τὰς ὁποίας εἰς
μάτην προσεπάθει κανεὶς νὰ εὐκολύνῃ.

139. *Νύχια. Δι' δὸν ἄφκανα νύχια
νὰ ξ'τῇ.*

Διὰ συγγενεῖς οἵτινες ἐνέσκηπτον εἰς εὐποροῦντά τινα καὶ κα-
λόκαρδον συγγενῇ των. Ἐλέγετο ὁμῶς καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις,
ὅπως π. χ. ἔχον δι' ἀλεπαλλήλων ἀγωγῶν, δικαιολογημένων ἢ ἀδι-
καιολογητῶν, ὑπέβαλον τινα εἰς ὑπέρογκα ἐξοδα καὶ τὸν κατέ-
στρεφον οἰκονομικῶς.

140. *Ξεχνῶ. Ὅσα περνοῦνται
ὅλα ξεχνιοῦνται.*

141. *Παῖδι. Τσ' καλομάννας τὸ παιδί
τ' πέλε μῆν' κίθεται, σ' τσ' ἐξ
καλομάννας τ' τσ' ἐννιά
πορπατεῖ.*

Ἐπίστευον ὅτι τῆς καλῆς, τῆς ὑγιοῦς καὶ περιποιητικῆς μητέρας
τὸ παιδί, ἔπρεπε νὰ κάθεται ὅταν ἐγίνετο πέντε μηνῶν, νὰ κάθεται
καλῶς ὅταν ἐγίνετο ἕξ καὶ ἑννεα μηνῶν νὰ περπατῇ.

142. *Δὲν εἶδες κανὰ παιδί
νὰ περπατῇ σὰν ἄγγελος.*

Φράσις παραμυθιοῦ: Κάποιος ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὴν Κων(σταντι)νὴν
καὶ τὸν ἠρώτησε μία μητέρα ἂν εἶδε τὸ παιδί της. Ὁ ἄνθρωπος
εἶπεν ὅτι δὲν τὸ γνωρίζει τὸ παιδί της, οὔτε ἤξευρε ποῦ εἰργάζετο
καὶ ἡ μητέρα τοῦ εἶπε: «Δὲν εἶδες κανὰ παιδί νὰ περπατᾷ σὰν
ἄγγελος». Ὡς παροιμία ἐσήμαινε τὴν ὑπερβολικὴν ἐκτίμησιν τῶν
γονέων πρὸς τὰ τέκνα των.

143. *Σὰν ἔχς καλὰ παιδιὰ
τὸ βγινὲ τί τὸ θέλ'ς;
Κι' σὰ δὲν ἔχς καλὰ παιδιὰ,
πάλλι τὸ βγινὲ τί τὸ θέλ'ς; (Π. Ζ. Α.)*

Ὅταν θὰ ἦσαν καλὰ τὰ παιδιὰ θὰ ἀνεκούφιζον τοὺς γονεῖς,

ὁπότε αὐτὰ δὲν εἶχαν ἀνάγκην περιουσίας. Καὶ ὅταν πάλι τὰ παι-
διὰ δὲν θὰ ἦσαν καλὰ θὰ κατεσπατάλουν τὴν περιουσίαν.

144. Πανήγυρις. Ἀκουσα Μαύρη Θάλασσα
νομισα παναγύρι.

ἢ Ἀκουσες Μαύρη Θάλασσα
νόμισες παναγύρι;

Περὶ ἐκείνων ποὺ δὲν ἐξετίμων καλῶς τὰ πράγματα καὶ δὲν
ὕπελόγιζον εἰς τὰς δυσκολίας. Ἐλέγοντο μόνον οἱ ἀνωτέρω δύο
στίχοι ἐνῶ πλήρης ἔχει οὕτως:

Ἀκουσαν Μαύρη Θάλασσα
θαρροῦσαν παναγύρι
μὰ κείνη ἦταν ὄχεντρα
φαρμακωμένο φίδι.

145. Οἱ Μηλιῶτες χάλασαν τὸ παναγύρι.

Ἐπῆρχε πρόληψις ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ Μηλιοῦ ἦσαν φιλέριδες
καὶ δύστροποι ἀκατάλληλοι διὰ διασκεδάσεις καὶ πανηγύρεις. Ἰσως
νὰ ἔχη σχέσιν μὲ τὴν πρόληψιν αὐτὴν καὶ τὸ ἀκόλουθον δίστιχο:

Ὁ Γάνος εἶναι κατηφὲς ἢ Χάρος ἀν' ἀγίαν.
κ' αὐτὸ τὸ ἔρμιο τὸ Μηλιὸ μέσῃ στή ψείρα βράζει.

146. Εἴμαστε γιὰ τὰ παναγύρια.

Παροιμία εἰρωνική. Ἐλέγετο ὅταν περιήρχοντο εἰς δυσχερῆ θέ-
σιν ἀπὸ οικονομικῆς ἀπόψεως.

147. Πανί. Διὲ γούγια πάρε πανί,
διὲ μάννα πάρε παιδί.

ἢ Διὲ χούγια καὶ πάρε παιδί

Ὅπως θὰ ἰδῇ κανεὶς τὴν ἀρχὴν τῆς ὕψης διὰ νὰ ἐκλέξῃ τὸ
ὑφασμα τοιουτοτρόπως καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους πρέπει νὰ ἐξετάζῃ
τὸ ἦθος καὶ τὴν διαγωγὴν τῶν γονέων.

148. Παπάς. Ὅποιος ψεύτης κ' ὅποιος κλέφτης,
καὶ τεμπέλης καὶ φαγίς,
ἄλλο δὲν τοῦ ἀπομένει
παρὰ νὰ γενῇ παπάς.

Ἐλέγετο, μολονότι πολλοὶ ἱερεῖς εἰς τὸ Αὐδῆμι ὑπῆρξαν ἀνιδιο-
τελεῖς καὶ ἀφιλοχρήματοι.

149. Γιὰ παπάς γιὰ ζευγουλὰς.

Διὰ τοὺς πολυασχόλους, οἱ ὅποιοι δὲν ἤμποροῦσαν νὰ φέρουν
εἰς πέρας οὐδὲν ἔργον.

150. Παπίτσες. Γίναμε παπίτσες.

Ὅταν κατελαμβάνοντο εἰς τὴν ἐξοχὴν ὑπὸ ραγδαίας βροχῆς
καὶ ἐγίνοντο ὅπως αἱ πάπαι, αἱ διαβιοῦσαι περισσότερο ἐντὸς τῶν
ὕδατων.

151. Παράδες. Θὰ σ' δείξω γὼ πόσ' παράδες
ἔχ' τὸ γρόσ'.

Ἀπειλὴ κατ' ἐκείνων ποὺ διέπραττον αὐθαιρεσίας ἢ παρεβιάζον
τὰ συμφωνηθέντα.

152. Παρασκευὴ. Τσ' Παρασκευῆς ἡ λάμπ'·
τσ' Κυριακῆς ἡ κλάψ'.

Ἐπῆρχε ἡ πρόληψις ὅτι ἂν θὰ ἦτο καλὸς ὁ καιρὸς τὴν Παρα-
σκευῇ, τὴν Κυριακῇ θὰ ἔβρεχε.

153. Πεθαίνω. Πέθανε στὴ ψάθα.

Ἐλέγετο συνήθως δι' ἐκείνους, οἱ ὅποιοι κάποτε ἦσαν πολὺ
πλούσιοι καὶ ἀπέθνησκον πτωχοί.

154. Πεινῶ. Σὰ δ' ἔβω κ' π' νῶ, κάθουμι κ' π' νῶ

Ὅταν κανεὶς ἐργαζόμενος ἀμείβετο γλίσχρως ἢ ἐιργάζετο ἐπὶ
κατώσει.

155. Ὅποιος π' νῆει, κομπούκ' ἴ) βλέπ'.

Δι' ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐπιδέχοντο κάτι καὶ ἔλεγαν ὅτι τὸ ἀπέ-
κρησαν, ἢ ὅτι θὰ τὸ ἀποκτήσουν συντόμως καὶ ἀσφαλῶς.

156. Πνάει ἀπὸ πῆτα.

Διὰ τὰ παιδιὰ ὅταν ἔτρωγαν μόνον τὸ φαγητὸν καὶ ἄφηναν τὸ
ψωμί.

157. Πέντε. Πέντε ρόγες δέκα σφήγκες.

Ἐλέγετο εἰρωνικῶς, προκειμένου περὶ ἀσημάντου περιουσίας.

158. Περίμενω. Σ' ἦρτε ἕνα, περίμενε κ' ἄλλο.

Ὅταν ἐπῆρχοντο ἀλλεπάλληλα ἀτυχήματα.

159. Περιπατῶ. Ὅπ' πορπατεῖ κάτ' κόν',
κ' ὅπ' κἀθεταὶ κάτ' χάν'.

Διὰ νὰ ψέξουν τὴν ἀδράνειαν.

160. Ἀγάλια-ἀγάλια περπάταε
γιὰ νὰ μὴ βέσνα οἱ τρεμισοῦλες.

Τὴν ἔλεγαν εἰς τοὺς γάμους συμβουλευόντες τὴν νύφην νὰ πε-
ριπατῇ σιγά, σιγά. Κατήντησε ὁμως εἰρωνεῖα καὶ ἔλέγετο διὰ τοὺς
ἄνευ αἰτίας βραδυποροῦντας, πρὸ παντός εἰς τὰ παιδιὰ.

161. Πετεινός. Τί μ' ὀρ²) τί πιτνός.

1) Κομμάτια ψωμοῦ. — 2) Λ. Τ. Ὁ γάλος.

Εἰρωνικῶς δι' ἐκείνους, οἱ ὅποιοι συνέχεον τὰ πράγματα.

Εἶναι περικοπὴ παρὰ μυθιοῦ: Ἦλθε κάποτε ἕνας ἀπὸ τὴν Αἰ-
γυπτον (Μισίρι) καὶ κάποιος ἄλλος ἀναγγέλλων τὴν ἄφιν εἰς τρί-
τους εἶπεν ὅτι «Ἦρτι ὁ Α... ἀπὸ τὸ βιτνό», κατὰ λάθος, ἐνῶ
ἔπρεπε νὰ πῇ ἀπὸ τὸ Μισίρι.

162. Πενάθρια. Δέρδαι σὰ δὰ πετ'νάθρια.

Ὅταν δύο παιδιὰ ἐπὶ πολὺ ἐδέροντο ἀναμεταξύ των ἄνευ σο-
βαροῦ ἀποτελέσματος.

163. Πηγαινῶ — Ποῦ πᾶτε ἔρμα;
— Πᾶμε νὰ ῥυμάξουμε κι' ἄλλα.

Ὅταν ἐκληρονομοῦσε κανεὶς ἄλλον ἄτεκνον συγγενῇ του χω-
ρίς νὰ ἔχη καὶ αὐτὸς παιδιὰ.

164. Πῆτα. Ἔμ τ' ἔβητα σωστή,
ἔμ τὸν σκύλον χορτῶτο.

Δι' ἐκείνους, οἱ ὅποιοι χωρὶς νὰ ἐξοδεύσουν ἤθελαν νὰ ὤφε-
λοῦνται.

165. Πιάτο ν. Σπασμένα πιάτο

Ὑπενόει τοὺς πᾶσχοντας ἀπὸ νόσον ὑπουλον, ἡ ὁποία εὐρί-
σκετο εἰς ὕφειν

166. Πνίγομαι. Δι' δῶχ πού πνίγονται,
μόνε πὸν βιδιάζ'.

Οἱ καταστρεφόμενοι μετὰ τὴν πάροδον τοῦ κινδύνου θλίβονται
περισσότερον ἀπὸ ἐκείνους πού χάνονται μαζί με τὸν κίνδυνον.

Ἡ λέξις βιδιάζ' (εὐδιάζει) δὲν ἦτο ἐν χρήσει εἰς τὴν ὁμι-
λίαν, ἦτο ὅμως γνωστὴ ἡ σημασία της.

167. Μὴ βνίγεςαι μέσ' στή ξ'τέλα').

Ὡς παρηγορία καὶ ἐνθάρρυνσις εἰς ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος προέ-
βλεπε ζημίαν καὶ συμφορὰν, ἐνῶ δὲν ἀπεκλείοντο αἱ ἐλπίδες ἀπο-
τροπῆς τοῦ κινδύνου.

168. Ποδάθρια. Νὰ π'χύζεται τὸν γαβαλάρ'.
πὸν κρέμδαι τὰ ποδάθρια.

Ὅταν τινὲς ὑπόπτου ἐνδιαφέροντο ἐστενοχωροῦντος δι' ἐπικει-
μέναν ὑποθετικὰς ζημίας τρίτων καὶ καθίσταντο οὕτω γελοῖοι.

169. Πόλεμος. Θέρως, τρύγος, πόλεμος.

Δι' ἐργασίας ἀπαιτούσας ταχύτητα καὶ μὴ ἐπιδεχομένης ἀνα-
βολὴν.

170. Πολιτεύομαι. Δὲ βολιτέβδαι.

Ἐσήμαινε ὅτι δὲν ἔχουν πέρασιν καὶ συνεπῶς οὔτε μεγάλην

1) Πήλινον ἄγγειον, πιατέλα.

ἀξία. Π. χ. Τὰ σταφύλια (ἢ τὰ κρασιά) φέτο δι' βολι-
τέβδαι (δηλαδὴ δὲν ζητοῦνται).

171. Πονηρὴ. Αὐτὴ 'ναι πονηρὴ κι' δι' λαῖμα.

Διὰ τὰς γυναῖκας ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι δὲν ὠμίλουν πολλὰ, ἀλλὰ
ἀντελαμβάνοντο πολλὰ καὶ ἔπρεπε νὰ εἶναι κανεὶς ἐπιφυλακτικὸς.

172. Ποτικὸς. — Ποτικὸς κονδοῦνια φόραγε.

— Κι' ἂν τὰ φόραγε, ποιὸς τὰ θῶραγε;

Δι' ἐκείνας πού ἐστολίζοντο, ἢ πού εἶχαν πλοῦτη καὶ δὲν ἐνε-
φανίζοντο εἰς τὰς ἐορτάς καὶ τὰς πανηγύρεις, οὔτε ὁ πλοῦτος των
ἐχρησίμευε διὰ νὰ μεταβάλλῃ τὴν ζωὴν των ἐπὶ τὸ ἀνετώτερον.

173. Πόρτα. Ἡ πόρτα ἀνοίγ' ἀπὸ μέσα.

Ὅρα ἀρ. 188.

174. Προβιά. Ἀπὸ 'να ἀρνὶ δυὸ προβιές;

Ὅταν κανεὶς ἐζήτει νὰ ἀμειφθῇ διττῶς.

175. Προδότης. Χωρὶς προδότης χάστρο δι' βατιέται.

Ὅταν ἀπεκαλύπτετο μυστικόν τι τὸ ὁποῖον συνετέλεσεν εἰς τὸ
νὰ διαπραχθῇ ἀπροσδόκητον συμβάν.

176. Πτύω. Νὰ φτύσω σ' ἀπάν'

θα φτύσω

ΑΘΗΝΑΙΩΝ

θα φτύσω τὰ γένεια μ'.

Διὰ τὰς προστριβάς πού εἶχον ἐνίστε ἀναμεταξύ των οἱ συγγε-
νεῖς καὶ δὲν ἠδύνато κανεὶς σῶφρων, συνδεόμενος με τοὺς διεστα-
μένους νὰ κατηγορήσῃ κανένα ἐξ αὐτῶν, διότι συνεδέετο με ὄλους.

177. Πτωχὸς. Νηὸ φτωχὸ μὴ λυπηθῇς.

Τὴν ἔλεγαν περισσότερο ὅταν ἐγίνοντο συνοικέσια καὶ ὁ γαμ-
βρὸς ἦτο πτωχὸς ἀλλὰ νέος καὶ ὑγιής.

178. Ρεπάνι. Τρούπ¹⁾ γιβ²⁾ ρεπάν'.

Διὰ τοὺς ὑγιεῖς γέροντας, οἱ ὁποῖοι καὶ ἀσθενοῦντες εὐκόλως
ἀνελάμβανον, χάρις εἰς τὴν δυνατὴν κρᾶσιν των.

179. Εἴχ' χοῦ τὸ ριπάν(ι)
κάθε τόπος δι' δοῦ καν'.

Δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐνόμιζον ὅτι εἶναι ἱκανοί, μολονότι ἄτε-
χνοι, νὰ ἐπιτύχουν κάτι διὰ τὸ ὁποῖον ἐχρειάζετο κάποια εἰδικότης.

Συνήθως ἐλέγετο μόνον ὁ πρῶτος στίχος.

180. Ροῦχα. Γεὰ στὰ ροῦχα δι' χωράει.

1) Λ. Τ. Ρεπάνι. — 2) Ὡς.

“Όταν κανείς είναι υγιής δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προσποιηται τὸν ἄρρωστον.

181. Σάββατο. Ἀπὸ Σάββατο σὲ Σάββατο νὰ κρέν'ς.

Στὰ παιδιὰ ποὺ εἶχαν τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ ἀναμινύωνται εἰς τὰς συνομιλίας τῶν μεγάλων.

182. Σηκώνομαι. Σήκω, λέει, φάτο, λέει,

Σήκω, λέει, πιέτο, λέει.

Διὰ τοὺς λαιμάργους ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι εἰς μίαν ἡμέραν ἤθελον νὰ καταβροχθίσουν ποτὰ καὶ γλυκίσματα ποὺ ἔπρεπε νὰ τὰ ἔχουν δι' ὅλον τὸ ἔτος. Τὸ ἱστορικόν τῆς παροιμίας αὐτῆς ἔχει ὡς ἑξῆς: “Ενας ἡρραβωνίσθη καὶ τοῦ ἔστειλε ἡ ἄρραβωνιστική του, ποὺ κατ'ῶκει εἰς ἄλλο χωρίον ἕνα χιλιάρικο¹⁾ ρακὶ καὶ ἕνα ταψὶ μπακλαβᾶ. Τὰ ἐναπόθεσε δὲ εἰς τὸ δωμάτιον ὅπου ἐκοιμᾶτο ὁ ἀδελφός του, ὁ ὅποιος ἦτο λαιμάργος καὶ ἀκαταλόγιστος. “Εως τὸ πρῶν δὲ ἔπλε τὸ ρακὶ καὶ ἔφαγε τὸν μπακλαβᾶ. “Ο ἀδελφός του τὸ πρῶν τοῦ ἐζήτησεν ἐξηγήσεις καὶ ἐκεῖνος δικαιολογούμενος εἶπεν ὅτι δὲν ἔφταιε ἐκεῖνος, ἀλλὰ κάποιος ἄλλος ἤρχετο τὴν νύκτα ἐκεῖ ποὺ ἐκοιμᾶτο καὶ τὸν παρώτρυνε νὰ σηκωθῇ νὰ φάγῃ ἕνα κομμάτι μπακλαβᾶ καὶ ἔπειτα πάλι ἤρχετο καὶ τοῦ ἔλεγε νὰ ξανασηκωθῇ νὰ πιῇ ρακὶ καὶ οὕτω καθεξῆς, μέχρις ὅτου ἔπελεωσεν καὶ τὸ ἥος. “Εκτοτε δὲ ἔμεινε ἡ ὥς ἄνω παροιμιώδης φράσις, διὰ τὴν ὁποίαν παρατρύνετο ὁ ἀδελφός τοῦ γαμβροῦ νὰ ἀποτελειώσῃ τὰ δῶρα τῆς νύφης.

183. Τὸ βαρὺ σ'κόν' τ' ἀλαφρὺ.

Περὶ ζημιῶν καὶ ἀτυχημάτων, τῶν ὀπείων τὸ βάρος ἐλησμονεῖτο λόγῳ ἄλλης, μεταγενεστέρας καὶ μεγαλυτέρας ζημίας.

184. Σκατζόχοιρος. Ἀπόταξ' ἡ σκατζόχοιρος

νὰ δώκ' κι' τ'ν ἀχελῶνα. (II. Z. A.)

“Όταν κανείς ἐζήτηι δάνειον ἢ ἄλλο τι ἀπὸ ἀνθρώπον ἐξ ἴσου πτωχὸν μὲ τὸν ζητοῦντα.

185. Σκοῦφια. Βγάλ' τὴ σκούφια σ'...

Διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἔκαμνον παρατηρήσεις εἰς ἄλλους δι' ἐλαττώματα ποὺ εἶχον οἱ ἴδιοι.

186. Σκνλί. Βγάξ' τοὶ σκνλ' ἀπὸ τ'ν ἀγγραϊά.

“Ὡς ἀπάντησις ὅταν κανείς ἐρωτοῦσε δι' ἕνα ἀνεργον τί ἐργασίαν κάμνει.

187. Κακὸς σκύλος ψόφον δὲν ἔχ'.

Διὰ τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους, ὅταν ὑπερπηδοῦν σοβαροὺς κινδύνους, ἰδίως ἀσθενειῶν καὶ ζοῦν πολλὰ ἔτη.

188. Ἡ σκύλα σὰ δι σεῖς τ'ν οὐρά τς,

ἡ σκύλος δι βάει κοδά τς.

1) Δοχεῖον ὑάλινο χιλίων δραμίων, ἦτοι δύομισι ὀκάδων, Γαλόνι.

Διὰ τὰς παρεκτρεπομένας γυναῖκας. “Επίστευον ὅτι πάντοτε ἡ γυναῖκα εἶναι κυρία τοῦ ἑαυτοῦ της καὶ ἐὰν δὲν θὰ δώσῃ ἀφορμὴν ἢ ἰδίᾳ διὰ τῶν λόγων της ἢ τῶν πράξεων της, κανείς ἀνδρας δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ τὴν ἐνοχλήσῃ.

Σχετικὴν μὲ αὐτὴν τὴν παροιμίαν εἶναι καὶ:

“Ἡ πόρτα ἀνοίγ' ἀπὸ μέσα.

189. Σταφύλια. Νὰ φᾶς σταφύλ' νὰ γέν'ς σὰ δὸν ἡταί,
νὰ φᾶς κεράσ' νὰ γέν'ς σὰ δὸν τανί.

Διότι τὰ σταφύλια εἶναι δυναμωτικά καὶ παχύνουν τὸν ἀνθρώπον, ἐνῷ τὰ κεράσια ἀντιθέτως ἀδυνατοῦν αὐτόν.

190. Στάχνα. Τὰ πιάν' τὰ στάχνα.

Εἶναι ἐπιτήδειος καὶ ἐπιτυγχάνει παντοῦ καὶ πάντοτε.

191. Τάλλαρο. Ὁῖλον τάλλαρο καὶ ψιλὸ βαρά...

Εἰρωνικῶς διὰ τοὺς νέους ποὺ δὲν εἶχαν καθόλου χρήματα.

192. Τάμματα¹⁾

παντρεύουν παραλάμματα²⁾.

ἢ

Οἱ λίρες καὶ τὰ τάμματα

παντρεύουν παραλάμματα.

“Όταν ὑπέσχοντο καὶ ἔδιδον εἰς τοὺς γαμβροὺς ὑπέρογκα ποσὰ καὶ συνηπταῖα ἐυσταθῶς καὶ ἀταίριαστον συνοικέσιον.

193. Τὰ ραχῆ. Ἄλλον εἶδους ταραχῆς.

“Όταν ἐβλεπόν τινα νὰ κάμνῃ παράξενα καὶ ἀσυνήθιστα πράγματα.

194. Τραχανὰς. Τραχανὰς π' χύθ'κι

Διὰ ζημίαν καὶ ἀπώλειαν ἀσήμαντον, τὴν ὁποίαν τινὲς ἤθελον νὰ παραστήσουν ὡς σπουδαίαν.

195. Τελλός. Ἐβάλανε τοὺ διελλόνα, νὰ
βγάλ' τοὺ φίδ' ἀπ' τὴ δρύπα.

“Όταν ἀνέθετον εἰς τινα μὴ καλῶς σκεπτόμενον νὰ ἐνεργήσῃ κάτι ἐπικίνδυνον ἐκ τοῦ ὁποίου ἐκεῖνοι μὲν θὰ ὠφελοῦντο, ἀλλὰ ὁ ἐνεργήσας θὰ εἶχε ὀλόκληρον τὴν εὐθύνην.

196. “Ὡς τὸ τέλος ἀδεοφῆ,

—ὡς τὸ θέρος βρὲ τρελλέ...

Διὰ ἀμφιβόλους συνεταιρισμούς, ἰδίως ὅταν ἐμισθώνετο κανείς διὰ νὰ ἐργασθῇ κάπου καὶ δὲν προεβλέπετο διάρκεια τῆς μισθώσεως.

Ἡ παροιμία ἔχει τὴν ἀρχὴν της, ὅταν ἕνας ληστής μετέβῃ νὰ γίνῃ μοναχὸς καὶ ἀπήντησεν εἰς τὸν κείροντα αὐτόν: ὡς τὸ θέρος βρὲ τρελλέ.

1) Ὑπόσχεσις δώρων.—2) Τέρατα.

(Δηλαδή μέχρις ότου φουντώση τὸ κλαρί, διὰ νὰ ἐπιδοθῇ καὶ πάλιν εἰς ληστείας).

197. *Σκότῳνε τιρλλοί, πλήρῳνε τζερεμέ.*

“Όταν κανεῖς διὰ τῆς ἀνοησίας του ἐξερέθιζέ τινα καὶ τὸν ἔφε-
ρεν εἰς ἀδιέξοδον ὥστε ν’ ἀναγκασθῇ νὰ βιοπραγήσῃ ἐναντίον του.

198. *Τ ρ ί τ η. Ἐπὸ τ’ ὀρίτ’ οὔσαμι τ ἀετάρτ’.*

Διὰ τοὺς σπατάλους, οἱ ὅποιοι δὲν ἐφείδοντο τῶν χρημάτων των.

199. *Τ ρ ὦ γ ω. Νὰ μὴ σὲ φάῃ τ’ ἀντίκ(ι).*

ἢ *Νὰ μὴ σὲ φάῃ τ’ Καλαθᾶ τ’ ἀντίκ’.*

Δι’ ἐκείνους πού ἐφοβοῦντο ἀδικαιολογητῶς. Τὸ ἀ ν τ ί κ ι ἦτο ἀνύπαρκτον θηρίον τῆς φαντασίας τοῦ συγχωριανοῦ των Κ α λ α θ ᾶ, ὁ ὅποιος μόνος τὸ ἐφεῦρε καὶ μόνος τὸ ἐφοβεῖτο.

200. *Σὶ σᾶς νὰ τρῶμε κι σὺ σπὶτ’ μας νὰ χορεύουμε.*

Διὰ τοὺς φιλαργύρους ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἤθελον νὰ διασκεδά-
ζουν εἰς βάρος τῶν ἄλλων.

201. *Τ σ α μ π ᾶ σ η δ ε ς. Ἀνὸ τσαμπᾶσ’δες σ’ ἕνα σκοινί.*

“Όταν δύο ἄνθρωποι φιλέριδες καὶ δύστροποι ἐτύχαινε νὰ συν-
εταιρισθοῦν. Ἐλέγετο καὶ δι’ ἀνδράνους καὶ δι’ ἄνδρας καὶ
ἢ γυναῖκα ἦσαν δύστροποι.

Ἡ λέξις τ σ α μ π ᾶ σ η δ ε ς εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν
σημαίνει ἀ κ ρ ο β ᾶ τ η ν. Ἡ λέξις ὅμως τ σ α μ π ᾶ σ η ς σημαίνει
καὶ τὸν μεταπράτιν ἢ μεσίτην εἰς τὰς ἀγοραπωλησίας ζώων, ἰδίως
ἵππων, ὄνων καὶ ἡμιόνων.

202. *Τ ν χ ε ρ ὅ. Τὸ τυχερὸ δι χάνεται.*

Πρόληψις περὶ τοῦ μοιραίου, τοῦ ἀγαθοῦ.

203. *Ἐπ ο μ ο ν ή. “Οποῖος ἀγαπάει τὰ ρόδα
πρέπει νᾶχ’ ὑπομονή,
κι’ ὅταν τὸν τσιμποῦν τ’ ἀγκάθια
νὰ μὴ λέγῃ πὼς πονεῖ.*

Διὰ τοὺς ἐρωτευμένους, οἱ ὅποιοι συνήντων πολλὰ ἐμπόδια εἰς
τὴν ἔνωσίν των.

204. *Φ α ρ μ ᾶ κ ι. Τραβ’ξε τῇ ᾠᾷ τὰ φαρμάκια.*

Σημαίνει ὅτι ὑπέφερε πολύ. Ἐλέγετο συνήθως διὰ τὰς ἀρραβω-
νισσάμενας, ὅταν ὁ μνηστὴρ ἐδυστρόπει νὰ δεχθῇ τὸν γάμον προ-
βάλλων διαρκῶς νέας ἀπαιτήσεις.

205. *Φ ε ῖ δι. Το φ’δάκι μ’ τὸ φ’δάκι μ’.*

Εἶναι φράσις παραμυθιοῦ. Ἐλέγετο ὅτι μία γυναῖκα ἐγέννησε
φίδι καὶ ἀπέλυσεν εἰς τὸ δάσος τὸ νεογνόν. Μετὰ πάροδον ἐτῶν
τινῶν τὸ δάσος ἐπῆρε φωτιά καὶ ἐκαίετο. Οἱ χωρικοὶ ἔτρεξαν ἵνα
κατασβέσουν τὴν πυρκαϊάν. Τρέχουσα δὲ καὶ ἡ μητέρα μετ’ αὐτῶν
ἐκλαίει καὶ ἀνησυχοῦσε διὰ τὸ φίδι ποῦ ἐγέννησε, μὴ τυχόν καὶ ἐκ
τῆς πυρκαϊᾶς. Ἐσήμαινε ἡ παροιμία ὅτι ὅσον ἀνάξια τέκνα καὶ κακὰ
νὰ ἔχῃ μία μητέρα δὲν ἡμπορεῖ παρὰ καὶ πάλιν νὰ τ’ ἀγαπᾷ.

206. *Τοῦ φίδ’ ὅσο βλέπ’ τ’ν οὐρά τ’ κομμέν’.* . . .

Διὰ τὴν ἀμφίβολον συμφιλίωσιν δύο ἐχθρῶν. Ἦτο γνωστός εἰς
Αὐδημίον, σχετικῶς μὲ τὴν παροιμίαν αὐτήν, ὁ ἀκόλουθος μῦθος.
“Ένας γέρος, ἐνῶ ἔκοβε ξύλα εἰς τὸ βουνό, παρουσιάσθηκε ἐμπροσ-
τὰ τοῦ ἑνα φίδι καὶ τοῦ εἶπε νὰ τοῦ πηγαίνει κάθε πρωὶ ἕνα γάλα ν ο’)
γάλα καὶ ἐκεῖνο θὰ τοῦ ἔδιδε μία χρυσεὶ λίρα. Πράγματι ὁ γέρος πῆ-
γαινε τὸ γάλα καὶ ἔπαιρνε τὴν λίρα. “Όταν ὅμως γέραςε πολύ, ἀπε-
κάλυψε τὸ μυστικὸν εἰς τὸν γυιό του καὶ τοῦ ἔδειξε τὸ μέρος, γιὰ νὰ
πηγαίνει εἰς τὸ ἐξῆς ἐκεῖνος τὸ γάλα. Ἄλλ’ ὁ νέος, πλεονέκτης καὶ
ἐμπέλης, ἐσκέφθη ὅτι τὸ φίδι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κάμνῃ τὰς λί-
ρας ἀφ’ ἑαυτοῦ του, ἀλλὰ θὰ ὑπάρχουν αὐτὲς μέσα στὴ φωνή του
καὶ ἀπεφάσισε νὰ τὸ σκοτώσῃ. Μία μέρα πῆρε μαζί του ἕνα τσε-
κοῦρι, καὶ ὅταν τὸ φίδι ἔπινε τὸ γάλα του, ἐσῆκωσε τὸ τσεκοῦρι νὰ
τὸ σκοτώσῃ. Ἄλλὰ τὸ φίδι ἐπρόλαβε καὶ τοῦ ἔφαγε τὸ χέρι, καὶ πέ-
φτοντας τὸ τσεκοῦρι ἔκοψε τὴν οὐρά τοῦ φιδιοῦ.

“Ο γέρος, ποῦ ἐπληροφόρηθη τὰ συμβάντα, ἐσκέφθη πολὺ καὶ
ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς συνάντησιν τοῦ φιδιοῦ διὰ νὰ ἐπαναλά-
βουν τὴ φιλία τους. Ἄλλὰ τὸ φίδι τοῦ εἶπε ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ
συμφιλιωθοῦν εἰλικρινῶς εἰς τὸ ἐξῆς, ἐφόσον ἐκεῖνος θὰ βλέπῃ τοῦ
παιδιοῦ τὸ χέρι κομμένο καὶ ἐκεῖνο τὴν οὐρά του κομμένη.

207. *Φ έ ρ ν ω. “Ηφερανα τὰ χαμπάρια τ’.*

“Όταν ἀπέθνησκε κανεῖς εἰς τὰ ξένα. Ἐλέγετο καὶ ὡς κατάρα:

Τὰ χαμπάρια σ’ νὰ φέρῃ!

208. *Φ θ ᾶ ν ω. Ἐκεῖ πὸν φτάν’ τὸ χέρ’ σ’
νὰ κρεμᾷς τὸν καλᾶν’.*

Νὰ μὴν ἀναλαμβάνῃ κανεῖς ἔργα τὰ ὅποια εἶναι ἀνώτερα τῶν
δυνάμεών του.

209. *Δι μᾶς ἔφτανανα τὰ δ’κά μας
θέλαμε κι’ ἀπὸ τὸ Μαργαρά.*

1) Λ. Τ. Δοχεῖον μικρόν.

"Όταν κανείς ἦτο βεβαρημένος με̐ πολλές ἰδικάς του φροντίδας καὶ τὸν ἐνοχλοῦσαν κι' ἄλλοι.

210. Κοῦδρο δι φτάν'
διπλὸ ἀρτιρδίζ¹⁾. (Π. Ζ. Α.)

"Όταν κανείς περιήρχετο εἰς ἀδιέξοδον.

211. Φ κ ι ἄ ν ω "Ενα πῶχω κι' ἕνα π' θὰ φκίικω
Ἵως εἰρωνεῖα διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους οἱ ὅποιοι διαρκῶς
ἔλεγον καὶ διαρκῶς ἀνέβαλον τὴν ἐκτέλεσιν ἔργου τινός.

212. Φ ὀ β ο ς. Οἱ φόβος φλάει τὰ ἔρ'μα
Σημαίνει τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἀντικειμένων τῶν εὕρισκομένων εἰς
ἀσύχναστα μέρη.

213. Φ ο υ ρ ν ἄ ρ η ς. Τοῦ χ'μῶνα φονηριάρ'ς
κι' τοῦ καλοκαίρ' τσομπάν'ς

Ἵως εἰρωνεῖα διὰ τοὺς ὀκνηροὺς ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι ἐπεδίωκαν
εὐκόλα ἐπαγγέλματα.

214. Φ τ ἦ ν ε ι α "Η φτήνεια τρώει τὸν βαρᾶ.

"Όταν τὰ πράγματα εἶναι φθηνὰ ὁ κόσμος ψωνίζει περισσότε-
ρα καὶ ἐξοδεύεται εὐκολώτερον τὸ χορῶν.

215. Φ τ ὶ ῶ χ ε ι α. Παιδιά μ' ἀρχοδιά μ'. (Π. Ζ. Α.)

Τὰ πολλά παιδιά ἀπαιτοῦν ἐξοδα πολλὰ διὰ νὰ μεγαλώ-
σουν, ὅταν δὲ πάλιν μεγαλώσουν εὐημερεῖ καὶ πλουτίζει ἡ οἰκο-
γένεια.

216. Χ α μ ἔ ν ο ς. Χαμένο ροῦχο.

"Ανθρωπος μὴ ἔχων οὐδεμίαν ἀξίαν.

217. Χ α ρ τ ο σ ι ἄ. Αὐτοῦ δὲ βγιάν'ς χαρτοσιᾶ.

Δι' ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἠτοιμάζοντο νὰ κάμουν κάτι διὰ τὸ
ὅποῖον ἦσαν ἀναρμόδιοι

218. Χ ο ρ α τ ε ῦ ω. Μὶ δγνὸ δι γάθεται,
μὶ τρεῖς δι χορατέβ'.

"Όταν κανείς ἦτο φίλερις καὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ συζήσῃ εἰρηνι-
κῶς με̐ τοὺς οἰκείους του καὶ τοὺς γείτονάς του.

219. Μαζὶ χουρατεύουμε καὶ χῶρια ἀκοῦμε.

"Όταν δὲν συνενοοῦντο οὔτε μετὰ πολύωρον συζήτησιν. Συν-
ήθως εἶχε τὴν σημασίαν ὅτι ὁ εἷς ἐξήγει δισφορετικά τὰ λεγόμενα
τοῦ ἑτέρου

Πρβλ. Πολ. Παρ. 26 καὶ 43 Ἀκούω

1) Ἀρτιρδίζ Λ. Τ. = αὐξάνει.

220. Χ ο ρ ὅ ς. Καθὼς βλέπω τὸ χορὸ
σὰ γαλύτερ' ναι δῶ.

Ἐλέγετο διὰ λογαριασμὸν τρίτου ὁ ὅποιος δὲν ἤθελε νὰ ἐγκα-
ταλείψῃ διασκέδασίν τινα, εἴτε ἐφιλοξενεῖτο ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας πα-
ρὰ τινι οἰκογενεῖα.

Οἱ περισσότεροι δὲν ἐγνώριζον τὴν ἀρχὴν τῆς παροιμίας αὐτῆς,
ἢ ὅποια εἶναι ἀπόσπασμα παραμυθιοῦ: "Εν ἀνδρόγυνο θέλησε νὰ
ἐξαπατήσῃ κάποιον καὶ συνεφώνησαν ἡ γυναῖκα νὰ τὸν παντρευθῇ
διὰ νὰ ἀποσπάσουν τὴν περιουσίαν του. Ἀλλ' ἡ γυναῖκα ἀρεσθεῖσα
εἰς τὸν δεῦτερον γάμον δὲν ἤθελε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν πρῶτον τῆς
σύζυγον. Κατὰ τὴν ὥραν δὲ τοῦ χοροῦ ὁ πρῶτος τῆς ἄνδρας ἔλεγε
τραγουδώντας:

— Χόρευε, κυρὰ Σουσοῦ,
κι' ἔχε τὴν ἔννοια τοῦ σπιτιοῦ.

Ἀλλὰ καὶ ἐκείνη τραγουδώντας τοῦ ἀπαντοῦσε:

— Καθὼς βλέπω τὸν χορὸ κ.λ.π.

221. Χ ω ρ ι ἄ τ ε ς. "Όταν ἔγγραφα μιλοῦν
ὡς χωριάτες σιωποῦν.

Ἐπενίστατο δι' αὐτῆς τὸ κύρος τοῦ γραπτοῦ λόγου.

222. Ψ υ χ ἦ. Τοῦ χού¹⁾ εἶναι ἀπ' κάτ' τῇ ψ'χῇ.

Διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι δὲν δύνανται ν' ἀπο-
βάλουν κακὴν συνήθειαν.

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΖΗΣΗΣ

1) Λ. Τ. Συνήθεια.